

Daty historyczne:

O miejscowości i parafii Czarnia

- 1629 – 1637 r. - akta bartne nowogrodzkie wymieniają nazwę miejscowości: Czarnia, Baba i inne – jako uroczyska.
- 1668 r. - opiekę duszpasterską prowadzą Jezuici misjonarze z Myszyńca.
Misjonarze piszą o około 50 wsiach , osadach hut żelaza, węglarek i smolarni. Nie prowadzą ksiąg parafialnych.
- 1700 – 1730 r. - z dokumentu lustracyjnego starostwa łomżyńskiego na (pocz. XVIII w.) podstawie akt bartnych zapisano „w Czarni posiadał bór Marcin Wałpuski”.
- 1782 r. - rozprawa I przed sądem referendarskim przeciw nadzorcom Leśnictwa w Kupiskach oskarżają poddani mieszkańcy m.in. wsi Czarnia i innych miejscowości , zakończona sukcesem mieszkańców w III –ciej rozprawie 1784 r.
- XVII – 1781 r. - Czarnia i Brzozowa należały **do parafii Nowogród** (diec. Płocka, dek. Łomża).Akta parafialne w czasie wojen Spalone.
- 1781 – 1838 r. - Czarnia i Brzozowa należały **do parafii Kadzidło** (diec.płocka, dek. Ostrołęka).Są prowadzone księgi chrztów, ślubów, pogrzebów oraz spisy ludności i wiosek.
- 1817 r. - w spisie parafii: Czarnia - 37 domów i 186 mieszkańców
Brzozowa - 26 domów i 150 mieszkańców
- 1827 r. - spis lustracyjny: Czarnia - 39 domów i 254 mieszkańców
Brzozowa -26 domów i 173 mieszkańców
- 1838-1964 - Czarnia i Brzozowa należały **do par. Lipniki** (diec. sejneńsko-augustowska 1838-1925, diec. łomżyńska 1925 ..... ; dek. Łomża 1838-1867(?), dek. Kolno 1867-1933, dek. Ostrołęka 1933-1946,dek. Myszyniec 1946-1998, dek. Kadzidło 1998 ...).

1921 r. - mieszkańcy wsi Czarnia i Brzozowa budują drewniany kościół wg. projektu architekta Rudolfa Macury. Niestety nie mieli poparcia w administracji kościelnej. Świątynia stała się kościołem dojazdowym:

1921-1952 - obsługiwany przez proboszczów par. Lipniki

1952-1964 - obsługiwany przez prob. par. Kuzie –St. Jakackiego.

Dla wygody mieszkańców zakłada księgę:

chrztów – od 1952 r.

pogrzebów – od 1953 r.

ślubów – od 1959 r.

1964 r. - w **Czarni powstaje samodzielna placówka duszpasterska**. Na stałe zamieszkuje ksiądz z uprawnieniem proboszcza – posiada od tej pory własne księgi metryczne.

1982 r. - 1 stycznia Bp. Łomżyński Mikołaj Sasinowski eryguje parafię w Czarni.

Architektura Kościoła w Czarni

Kościół zaprojektował architekt Rudolf Macura (1886-1940), który studiował malarstwo w Akademii Sztuk Pięknych u Mehoffera i architekturę u J. Gałęzowskiego. W latach 1917-1925 był zatrudniony w Ostrołęce, jako architekt powiatowy.

Jego to projekt Kościoła drewnianego w Czarni został zatwierdzony w 1921r. Kościół miał być wzniesiony w konstrukcji zrębowej. Jednak w czasie budowy zdecydowano o zmianie, ale przez to stał się jednym z nielicznych kościołów na Mazowszu wzniesionych w konstrukcji słupowo-ramowej, którą po 1957 oszalowano.

Jest budowlą orientowaną, to jest ołtarzem na prezbiterium skierowanym ku wschodowi – skąd przyszło Zbawienie.

Korpus nawowy wzniesiono na planie wydłużonego prostokąta z węższym prezbiterium, zamkniętym trójbocznie.

Przy obu stronach prezbiterium dobudowane są symetrycznie dwie zakrystie. Nad całością znajduje się wspólny dach dwuspadowy – naczółkowy nad początkową częścią nawy, przechodzący nad prezbiterium w wielopołaciowy. Oddzielne daszki dwuspadowe- przyczółkowe znajdują się nad zakrystiami. Wszystkie pokryte są blachą. Nad końcową częścią prezbiterium

góruje czworoboczna wieżyczka na sygnaturkę, przechodząca w drugiej kondygnacji na ośmiobok.

Wnętrze kościoła:

- Trójnawowe wnętrze, rozdzielone czterema parami słupów, wzmocnione zastrzałami
- Nad nawą główną i prezbiterium znajdują się oddzielne sklepienia kolebkowe, zaś w bocznych nawach – stropy płaskie
- Belka tęczowa oddzielająca nawę od prezbiterium, z umieszczonym na niej współczesnym krucyfiksem
- Ołtarz główny – z ok. 1958r. z obrazami:
  - u góry: św. Antoni Padewski
  - pośrodku: Matka Boska Częstochowska
  - i zasłaniający: św. Michał Archanioł. **Obrazy te** na zlecenie administrującego w Czarni proboszcza z Kuziów ks.St. Jakackiego wykonał malarz artysta **Gyarfas Jenő Lőrinczy** w latach 1960 - 1961 w Łomży. Malarz ten z pochodzenia Węgier studiował Akademię Sztuk Pięknych w Budapeszcie, Monachium i Glasgow.
- Ołtarze boczne również nie zabytkowe:
  - w lewym: figura Serca Pana Jezusa
  - w prawym: figura Niepokalanego Poczęcia N.M.P.
- Drewniana dzwonnica zabytkowa z 1921r., która została wzniesiona na planie kwadratu. Jej konstrukcje stanowią drewniane słupy, która wzmocniono ryglami i zastrzałami. Dwukondygnacyjna z dolną nieco szerszą i wyższą rozdzieloną daszkiem okapowym. Ściany z zewnątrz oszalowane, w górnej części z każdej strony po jednym otworze na wyjście głosu dzwonu. Całość jest zwieńczona dachem namiotowym krytym blachą.